

STICHTING-TRANSMIGRATIE NEDERLAND-OVERZEE

Doel:

*"een democratisch Nederlands stamland op
NED. NIEUW-GUINEE"*

(uit de stichtingsakte, verleden voor Notaris E. J. M. Luykx te Amsterdam op 22 Januari 1948)

MAANDBLAD VOOR DE
DEELNEMERS EN DONATEURS
DER STICHTING

UITGEVERS:

HET BESTUUR DER S. T. N. O.

REDACT: BOB SCHRAUWEN

Centraal Bureau der S. T. N. O.

Keizersgracht 294' Amsterdam-C.

Postbus 843 Telefoon 37751

Postgiro 10324

Bank: Ned. Handelsmij, N.V. Amsterdam

N.H.M., de Factorij, Batavia

Het trotse woord van H.M. Koningin Wilhelmina, uitgesproken in haar radio-
rede tot de Bondgenoten op 3 Februari 1948, maakten wij tot ons devies:

„Een volk moet de kracht hebben om een nieuw begin te maken; wij hebben die kracht!”

Foto Weekblad PANORAMA.

PAPOEA-VROUW. Verwachtingsvol blik zij uit de rust van
het stenen tijdperk in de verrassende nieuwe wereld.

BERICHT

Door diverse moeilijkheden kon No. 5 van ons
maandblad eerst in Juni verschijnen.

Men leze de belangrijke mededelingen in de arti-
kelen „Open kaart” en „De kaarten op tafel”.

FOTO'S VAN NIEUW-GUINEE.

De directie van het Weekblad Panorama heeft,
uit sympathie voor ons streven, ons een buitenge-
woon waardevolle collectie foto's geschonken, welke
wij in ons maandblad mogen publiceren. De foto's
werden slechts enkele maanden geleden door de
persfotograaf van Panorama in Nieuw-Guinee ge-
maakt. Wij zijn hierdoor dus in de gelegenheid ge-
steld om „Nederland-Overzee” voortaan geïllu-
streerd te doen verschijnen. De cliché van het
kaartje werd ons ter beschikking gesteld door de
„Nieuw-Guinea Studiekring”.

AANBEVOLEN LITERATUUR

Nw. Guinea Studiekring: Tijdschrift Nw. Guinea, jaargangen
1946, 1947, enz. (Nw. G. Studiekr., Kwikstaartlaan 9, d. Haag
Bibliotheek Indisch Instituut, Mauritskade, Amsterdam.)

H. J. F. Bijlmer: „Nieuw Guinea”, uitgeg. onder ausp. Vet
Oost & West, 1946. (Uitgeverij W. v. Hoeve, Deventer. Bibl
Indisch Instit.)

Dr. W. C. Klein: „Nieuw Guinea”, delen 1, 2 en 3 (uitg
Molukken Instituut), de Bussy. (Bibl. Ind. Instituut.)

Ind. Instituut: Opgave recente literatuur omtr. Nw. Guinee
met vermelding bibliotheken (id.).

Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn: „Pioniers in de Rimboe
(exploratie Zd. W. Nw. Guin.) (populair) (id.).

H. J. F. Bijlmer: „Naar de achterhoek der aarde” (populair,
1946 (id.).

A. H. Colijn: „Naar de eeuwige sneeuw van tropisch Neder-
land” (bestijging Carstenszgebergte) (populair) (id.).

A. W. Monckton: „Last days in Nw. Guinea” (id.).

J. M. van Rooyen: „Waarheen emigreren?”, een opwekkend
woord van oud-N.G.-pionier. (Centr. Bur. S.T.N.O.)

G. L. Tichelman en jhr. mr. dr. W. H. Alting van Geusau
„Openlegging van Nw. Guinee door Politieke Delinquenten”,
(een uitgewerkt plan). (S.T.N.O.)

Officiële mededelingen

DE STICHTINGSAKTE werd verleden voor notaris E. J. M. Luykx, Keizersgracht 251, Amsterdam-C., op 22 Jan. 1948.

HET COLLEGE VAN INITIATIEFNEMERS bestaat uit de volgende leden: J. L. E. Obbes (Amsterdam) drs. P. H. Schrauwen (Asd), H. C. M. de Bruyn (Asd), C. H. C. Standaard (Asd), G. Schrauwen (Asd.), J. A. van Kooten (Asd), C. H. de Jager (Asd), H. G. Craye (Asd), ir. Ch. Hilgers (d. Haag), F. H. F. Horster (Asd), J. C. Hessing (Arnhem), P. M. Both (Groningen), J. M. van Rooyen (Rotterdam), C. A. Celosse (Asd).

Gedelegeerden der afdelingen: E. H. Kühr (Amsterdam), L. Schilperoort (Arnhem), G. A. de Ceuninck van Capelle (den Haag).

Gedelegeerden in Indië: H. A. Lapré (Soerabaja), mevr. M. de Vos-Suermondt (Bandoeng), mevr. J. M. van Diejen-Roemen (Halmahera).

Algemeen gedelegeerde te Batavia: dr. ir. P. Honig.

Het BESTUUR bestaat uit:

Drs. P. H. Schrauwen, voorzitter, G. Schrauwen, (secretaris), C. H. C. Standaard, (penningmeester), J. L. E. Obbes en L. Schilperoort, commissarissen.

INSCHRIJVING. Een deelnemer(ster) of adsp. deelnemer(ster) wordt beschouwd als officieel ingeschreven, zodra zijn (haar) inschrijvingsformulier is ontvangen op het Centraal Bureau der stichting te Amsterdam en is voorzien van het hem (haar) toekomende volgnummer.

De CONTRIBUTIE bedraagt f 1.— per maand voor alleenstaande mannen en vrouwen van 18 jaar en ouder en voor gezinshoofden (de echtgenoten en kinderen beneden 18 jaar zijn inbegrepen bij het deelnemerschap van het gezinshoofd). De kinderen boven de 17 jaar moeten zelfstandig deelnemer(ster) worden. Werkende jongelui van 15 t/m 17 jaar kunnen aspirant-deelnemer(ster) worden; voor hen bedraagt de contributie f 1.— per kwartaal. De contributies kunnen worden voldaan per maand, kwartaal, halfjaar of jaar op postgiro S.T.N.O. No. 103.24 of per kwitantie aan de door het Bestuur erkende afdelingsbesturen en -vertegenwoordigers. In de contributie is begrepen het abonnement op het officieel stichtingsorgaan, het maandblad „Nederland Overzee“.

N.B. Zie de aangekondigde nieuwe regelingen in het artikel „De kaarten op tafel“.

DONATEURS. Zij, die zich (nog) niet voor transmigratie willen opgeven, doch wel sympathiseren met het streven der S.T.N.O. en zich het nationale belang daarvan bewust zijn, kunnen zich te allen tijde opgeven als begunstigers der stichting.

Donaties voor personen: storting ineens minimum f 10.—; bijdrage per maand minimum f 1.—.

Donaties voor lichamen: minimum f 100.— ineens of f 10.— per maand.

INLICHTINGEN schriftelijk aan de Afdeling Propaganda & Voorlichting, Centraal Bureau S.T.N.O., Keizersgracht 294, Amsterdam-C.; mondeling alleen na afspraak met opgave van onderwerp.

Het gedrukte MAANDBLAD zal gedurende de zomermaanden niet verschijnen.

AFDELINGSADRESSEN:

Amsterdam: voorzitter E. H. Kühr, secretaris C. A. Daniels, Pl. Muidergracht 57 II.

Gelderland: voorzitter J. C. Hessing (Arnhem), secretariaat H. J. Geerink, Utrechtseweg 354, Doorwerth bij Arnhem.

Den Haag: vertegenwoordiger P. v. d. Bel, Vleerstraat 80 en A. G. de Ceuninck van Capelle, Ieplaan 107.

Zuid Limburg: vertegenwoordigers W. v. d. Meulen, Peschstraat 28, Geleen, en J. de Leeuw, Gulicksestraat 44, Sittard.

Overijsel: J. H. Noorthoek, Diezerstraat 78b, Zwolle.

Utrecht: vertegenwoordiger J. v. Amstel, Driebergse weg 6, Zeist.

West-Friesland: vertegenwoordiger T. J. v. Vreumingen, Zwaag bij Hoorn (Noord-Holland).

Groningen: vertegenwoordiger P. M. Both, Korreweg 81 B.

Rotterdam: J. M. v. Rooyen, Schoonenbergerweg 34 B.

Volendam en omstreken: A. J. v. Wageningen, Haven 48, Volendam.

Zeeland: M. J. bij de Vaate, Nieuwe Haven D 135, Zierikzee.

Friesland: J. H. Hess, Oranjewoud 155, Heerenveen.

Het totaal aantal deelnemers en donateurs der S.T.N.O. bedroeg per eind Januari 150, eind Febr. 250, eind Maart 350, eind April 480, eind Mei 550.

Van het Bestuur

MUTATIES.

Bestuur.

De heer J. L. E. OBBES, die in November 1947 als voorzitter van het Comité van Voorbereiding de eerste stoot gaf tot oprichting van S.T.N.O. en sedert de oprichting der stichting op 9 Januari 1948 het voorzitterschap van het hoofdbestuur heeft vervuld, heeft begin Juni zijn zetel ter beschikking gesteld. Door zijn drukke werkzaamheden kon hij niet langer voldoende tijd vinden om de leiding over het dagelijks beleid te voeren.

Door het College van Initiatiefnemers werd tot voorzitter benoemd de heer drs. P. H. SCHRAUWEN, tot dusver secretaris van het Bestuur, terwijl de plaatsvervangend secretaris, de heer G. (BOB) SCHRAUWEN, thans de functie van secretaris vervult. De heer Obbes blijft als commissaris aan het Bestuur verbonden.

College.

Ook in het College van Initiatiefnemers hebben enkele mutaties plaats gevonden. De heer H. A. LAPRÉ, geestelijk vader der stichting, werd benoemd tot ere-initiatiefnemer. Hij is de vorige maand naar Java teruggekeerd.

Ook mevrouw J. M. VAN DIEJEN—ROEMEN is naar Indië vertrokken.

Wegens gebrek aan beschikbare tijd hebben de heren S. SIEMELINK en F. W. BINKHUYSEN zich uit het College teruggetrokken.

De heren J. J. VÜRTHEIM Gzn. en mr. R. A. A. C. ROOVERS zijn uit het College getreden, evenals overste A. M. SIEREVELT, die juist de vorige maand was toegetreden. De heren Roovers en Sierevelt hebben hierbij ook hun bijdragen voor het maandblad teruggenomen.

Tot het College is toegetreden de heer C. A. CELOSSE, gepensioneerd kapitein van het K.N.I.L., terwijl de heer A. G. DE CEUNINCK VAN CAPELLE, gep. dienstchef der Ned.-Ind. Spoorweg-mij., als gedelegeerde van de afdeling Den Haag een zetel in het College heeft aanvaard.

Open kaart...

Het offer nu..... en de kans straks

In het eerste (Januari-) nummer van ons maandblad hebben wij op een vraag van een brieven-schrijver, „wanneer kunnen wij vertrekken?“, geantwoord: „In principe moet onze voorbereidende organisatie vóór 1 Januari 1949 voltooid zijn, terwijl dan ook de eerste groepen transmigranten op Nw. Guinee moeten zijn gearriveerd; dit zullen kleinere eenheden zijn, ter uitvoering van enkele speciale objecten, die nu in studie genomen worden. Of dan ook al grotere eenheden uitgezonden zullen zijn, zal afhangen van de snelheid, waarmee het benodigde kapitaal bijeengebracht wordt en van de vluchtigheid, waarmee de Overheid het grote nationale belang van dit streven zal erkennen.“

Wij vertolken hiermede het standpunt van de oorspronkelijke oprichters der stichting, die nog steeds deel uitmaken van het college van initiatiefnemers. Nu, vier maanden later, kunnen wij helaas nog geen enkele toezegging doen omtrent de waarschijnlijkheid, dat wij er in zullen slagen nog vóór het einde van dit jaar de eerste deelnemers der S.T.N.O. naar Nw. Guinee uit te zenden. Hoewel dit naar onze overtuiging nog steeds niet uitgesloten is, kan het inderdaad ook nog vele maanden langer duren, voordat met de daadwerkelijke transmigratie

naar Nw. Guinee vanuit Nederland een aanvang maakt wordt.

Indien er onder onze deelnemers zijn, die naar aanleiding van het bovenstaande geen vertrouwen meer kunnen koesteren in een redelijke kans van slagen van ons streven, of het regelmatig voldoen van de deelnemers-contributie over een langere periode dan zij zich aanvankelijk misschien gedacht hadden te bezwaarlijk vinden, nodigen wij hun hierbij uit hun deelnemerschap per eind Mei op te zeggen. Wij zullen onze taak voortzetten, geschraagd door ons eigen vertrouwen op het uiteindelijk succes van onze onderneming, zolang wij hiertoe in staat gesteld worden door de financiële steun van de ons trouw blijvende deelnemers en de langzaam doch gestaag toenemende groep personen en instellingen, welke door hun donaties en subsidies de S.T.N.O. haar bestaan mogelijk maken.

Zodra men een belangrijk idee voorstaat, krijgt men voorstanders en tegenstanders. De voorstanders kregen wij direct; zij traden toe tot het college van initiatiefnemers om actief mede te werken aan het streven der oprichters. Doordat zonder enig werkkapitaal werd begonnen en er dus op slechts zeer bescheiden schaal propaganda kon worden gevoerd, groeide het aantal deelnemers langzaam. Toch was hiermee ons eerste doel bereikt: de stichting bestaat en — zo klein zij is — heeft de serieuze belangstelling getrokken van de meeste personen en lichamen in Nederland en Indië, die iets met het Nw. Guineevraagstuk uitstaande hebben.

En hiermee kwamen de tegenstanders. Zij zijn te onderscheiden in tegenstanders van blanke kolonisatie in zwaar tropisch terrein in het algemeen en tegenstanders van de wijze waarop de S.T.N.O. deze gedachte propageert en denkt uit te voeren in het bijzonder. Op de eerste categorie zullen wij hier niet verder ingaan. Er zijn voldoende pro's (van vooraanstaande deskundigen) tegenover hun contra's te stellen (wij hebben hieraan in ons maandblad reeds veel ruimte besteed).

De tweede categorie verwijt ons voornamelijk, dat wij de hele zaak te optimistisch voorstellen, dat wij het doen voorkomen (met het werven van „deelnemers”, die zich bereid verklaren tot transmigratie naar N. G., en het toekennen van volgnummers), alsof het hele plan eigenlijk al in kannen en kruiken is en wij de deelnemers de garantie geven, dat zij binnen korten tijd hun nieuwe loopbaan in Nw. Guinee kunnen aanvangen, terwijl het naar hun overtuiging nog wel enkele jaren zal duren voordat — om een duidelijk voorbeeld te noemen — alle 500 thans ingeschreven „deelnemers” kunnen transmigreren.

Wij hebben de S.T.N.O. opgericht, juist omdat wij vreesden, dat op de wijze waarop de Nw. Guineeplannen tot dusver door de Overheidsinstanties (die reeds overkropt zitten met werk door andere urgente problemen) werden behandeld, het nog vele jaren kon duren voordat het tot resultaten zou komen en wij hierin het gevaar zagen, dat Nederland hier opnieuw een prachtige kans zou missen (zie het hoofdartikel „Onder eigen wijnrank” in het vorige nummer). Bovendien wordt naar onze mening bij de bestudering van de transmigratie-plannen (hetwelk alleen in Batavia plaats vindt; in Den Haag bestaat nog steeds geen speciale afdeling voor transmigratie naar Nw. Guinee) te weinig aandacht besteed aan de mogelijkheid en de noodzaak om het moederlandse bevolkingsoverschot bij de openlegging, ontginning en ontwikkeling van de hiertoe geschikt bevonden gebieden in Nw. Guinee in te schakelen.

De S.T.N.O. bedoelt niet in de eerste plaats propaganda te maken voor de reeds bestaande en in het stadium van „bestudering en voorbereiding door de Overheid” verkerende plannen voor kolonisatie in Nieuw-Guinee door de een nieuw stamland behoevende Indische Nederlanders. In dat geval ware het absoluut verkeerd geweest een nieuwe organisa-

tie te scheppen, die de reeds bestaande beconcurrert, althans door het gevaar van versnippering van krachten niet versterkt. Dan hadden wij medegewerkt aan het oprichten van een Nederlandse afdeling van de Indische combinatie G.N.A.—V.K. N.G., bij wier doelstellingen wij ons immers in beginsel aansluiten. (In Groningen is inmiddels reeds een afdeling Noord-Nederland van de G.N.A. opgericht).

Het wezenlijk doel van de S.T.N.O. is: het door inschakeling van de publieke belangstelling in Nederland voor Nieuw-Guinee en door mobilisatie van het particulier initiatief en kapitaal en enthousiasme de daadwerkelijke openlegging en de daaropvolgende vestiging van Nederlandse volksplantingen aldaar te ondersteunen en te bespoedigen.

Wij hebben reeds vaker uiteengezet, dat naar onze mening aan de Indische tropenervaring het Nederlandse vakmanschap en kapitaal dienen te worden toegevoegd. Wij willen aan de duizenden Nederlanders, die voor zichzelf en hun nageslacht de toekomst vrezen en die — door gebrek aan voorlichting — slechts één kleine uitweg zien, n.l. de uiterst geringe kans op emigratie naar het buitenland, het bestaan van het nog onbenutte Nederlandse gebiedsdeel en zijn kolonisatie-mogelijkheden bekend maken. Wanneer hierdoor in een brede laag der Nederlandse samenleving de drang ontstaat te worden ingeschakeld bij de openlegging van Nieuw-Guinee, zal ook in Den Haag de wenselijkheid kunnen worden gevoeld de volle aandacht te besteden aan wat nu nog uitsluitend een Indische zaak is.

De S.T.N.O. hoopt door de Nederlandse Regering te worden erkend en ingeschakeld bij de voorbereidingen voor de transmigratie vanuit Nederland. Nieuw-Guinee toch is een algemeen Nederlandse zaak en niet alleen een van Batavia of — in engere zin — van Makassar. Ook internationaal ligt de zaak anders dan bij Indonesië — waartoe het immers, als reeds meermalen uiteengezet, niet behoort — hetgeen blijkt uit de opname van Nw. Guinee in de werkingssfeer van de Zuid Pacific Commissie te Sydney. Daarom is een afzonderlijke status van Nw. Guinee ook in buitenlandse ogen zeer wel te aanvaarden, wij zouden haast zeggen zó aannemelijk dat wij niet anders hoeven te doen dan ons door het internationale forum tot de opbouw van een Nederlands-Iriaans Nw. Guinee te doen verplichten, hetgeen in zeker opzicht reeds verleden jaar te Canberra is geschied.

Tenslotte nog iets over de door ons gevolgde werkwijze.

Wij hebben ons in onze propaganda tot steun aan ons streven gewend tot de mensen, waar het hier om gaat: zij, die wég willen, die buiten de te nauw wordende grenzen van het oude moederland nieuwe bestaansmogelijkheden willen zoeken (en die dus tot dusverre alleen op de emigratie-mogelijkheden naar het buitenland hun aandacht hadden gericht). Wij hebben hun opgewekt zich bij ons te laten inschrijven als „deelnemers”, hetgeen inhoudt dat zij reeds dadelijk beginnen ons werk te steunen met een vrijwillige maandelijks bijdrage. Deze bijdrage bevat echter de bijzondere aantrekkelijkheid, dat zij wordt geofferd aan een doel, dat in de meest directe vorm de eigen toekomst van de betrokkenen beïnvloedt. De deelnemers willen immers — na de noodzakelijke selectie — vroeg of laat zelf naar Nw. Guinee transmigreren.

Het kans-element blijft uiteraard voor iedere deelnemer bestaan. Laten wij het dan een gok noemen; wij hebben in de afgelopen jaren wel op wanhopiger zaken gegokt. Wij zullen wat moeten doen om te bewijzen, dat wij het bezit van een groot leeg brok land als Nw. Guinee waard zijn. Een van onze deelnemers, een eenvoudig man ergens in de provincie, voelt het juist aan, wanneer hij zich afvraagt, of het voor velen geen even groot risico betekent om hier te blijven en het bekende gezegde aanhaalt: „wie

BASIS HOLLANDIA. Aan de Humboldt-baai (Noordkust van Nw. Guinea bij de Australische grens) ligt Hollandia, vóór de oorlog een slapend kustplaatsje met enkele huizen. Toen de Amerikaanse marine het als aanvalsbasis tegen de Philippijnen en Japan ging gebruiken, werd de nauwe kloof, waarin het ligt, geheel volgebouwd met barakken en Quonsethuts. Al het oorlogsmateriaal, dat de Amerikanen er heenbrachten, bleef er liggen, toen Japan capituleerde. En het ligt er nu grotendeels nog, zoals blijkt uit deze foto, die enkele maanden geleden genomen werd.

niet waagt die niet wint". (Zie rubriek „Lezers schrijven”).

Wij hebben met grote voldoening geconstateerd, dat onze groep deelnemers voor een belangrijk deel bestaat uit de categorie, die nooit eerder op het gebied van kolonisatie haar volle kans heeft gekregen: de handwerkslieden. Naar het oude Indië trokken de zeelui, de soldaten en de handelslieden. Wanneer zich bij onze handwerkslieden ook de boeren in ruimere mate komen aansluiten, hebben wij aan de eerste voorwaarde voor een op blijvende volksvestiging gerichte kolonisatie voldaan: het juiste mensenmateriaal voor de eerste opzet.

In het vervolg zal het accent worden verlegd naar het winnen van donateurs, die ons met hun maandelijks bijdragen mede in staat stellen om onze taak te volbrengen om daarmee aan onze verplichting tegenover onze deelnemers te kunnen voldoen.

Ook de Nederlander, die zelf niet meegaat naar Nw. Guinee, is bij een toekomstige oplossing van het probleem der overbevolking gebaat.

B. S.

Nederlandse volksplanting

**Wederkerige hulpvaardigheid
wettelijk gezag en die**

Dr. ir. D. Honig „Ja het kán!”

... En als U mij nu vraagt: „Is deze beoogde volksplanting van Nederlanders in tropisch Nieuw-Guinee mogelijk?”, dan zeg ik U: Ja! Na alles wat ik er van gelezen, gehoord en gezien heb, zeg ik in volle overtuiging: Ja, het kan. Dit is geen dwaas of misdadig streven, in genen dele... Het succes der onderneming zal afhangen van de moed om te zeggen, waar het op aankomt, van de mate van gezond verstand om de te stichten gemeenschap snel te ontwikkelen en van een duidelijke medewerking van de Overheid. Mooie formules zijn er nu genoeg gegeven; het is de daad, die hier geldt. Ik hoop, dat iedere Nederlander in Nederland de plicht kan voelen om dit plan te steunen. Dan moet de Overheid het hare doen en... de mensen die wij er heen zullen sturen, doen de hoofdzaak.”

Aldus besloot dr. Honig zijn causerie.

Oer-natuur.

Hij had eerst verteld van de indrukken, die men krijgt, als men voor het eerst over dit eiland vliegt: een ontzaglijk groot gebied, van huiveringwekkende onherbergzaamheid met zijn aaneengesloten „boerekool” van oerwoud, uitgestrekte moerassen en machtige rivieren met een enorm verschil in waterstand. En toch..... het is de ervaring van vele ambtenaren, die daar lang gewerkt hebben, dat deze oer-natuur, dit lege land (er wónen geen mensen, kan men practisch zeggen) met zijn grote veronderstelde mogelijkheden, zó fascineert, dat het hun niet meer loslaat.

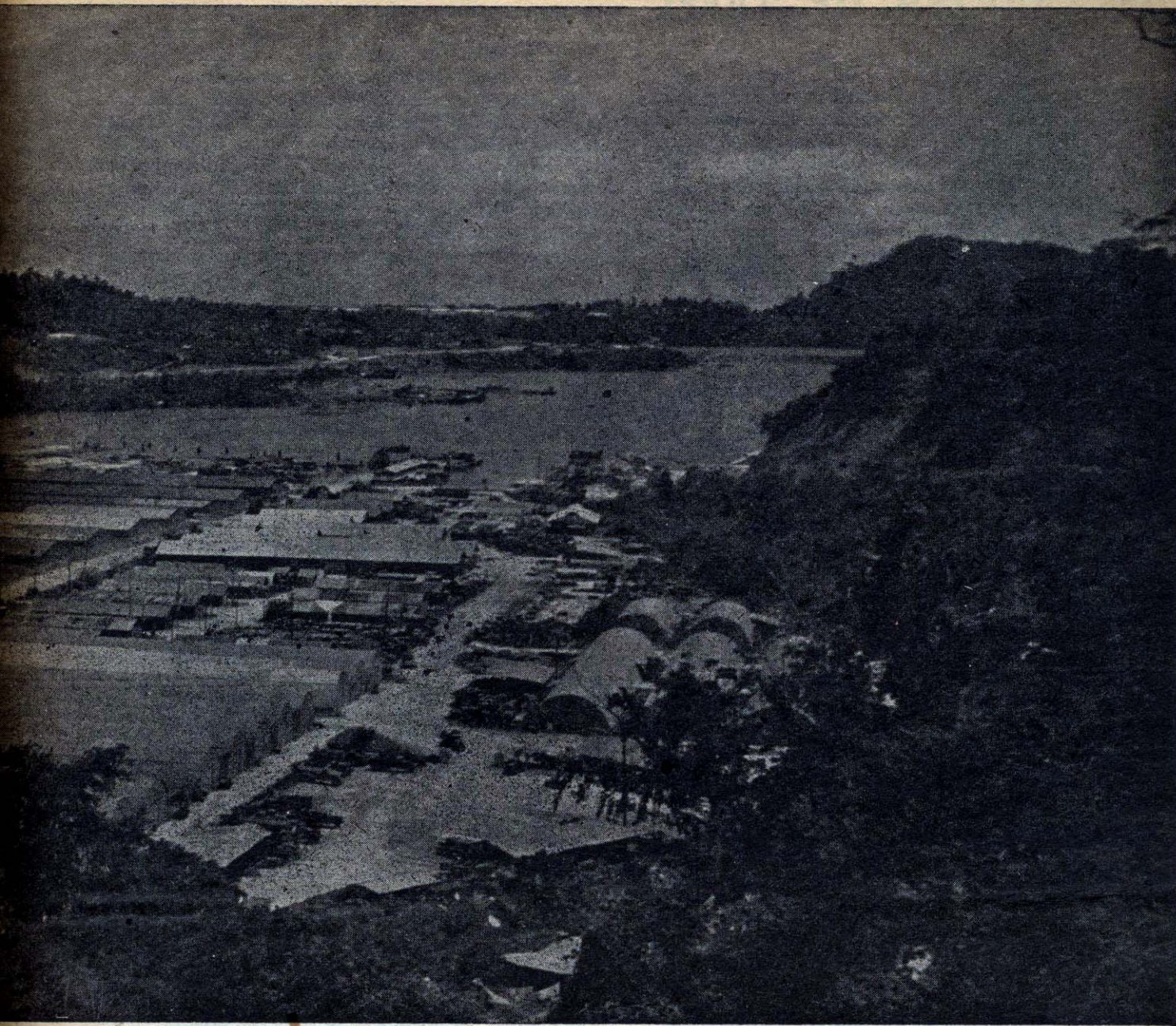

Foto Weekblad PANORAMA.

ing in tropisch Nw. Guinee

heid, onderwerping aan het men naar volle kracht

Wat is er nu bekend van dit eiland? Nog niet zo lang geleden zag de kaart van Nw. Guinee er uit als een kaart van het Zuidpool-gebied met grote witte plekken. Langzamerhand kwam er wat meer bij, na verschillende moeizame expedities. Men weet nu wat te vertellen van de bossamenstelling, de vis-rijdheid, de malaria-verspreiding, de Papoea's in hun wijd verspreide kleine nederzettingen, maar nog steeds is de cartografie van Nw. Guinee nog heel gebrekkig, ondanks de lucht-karteringen door de petroleummaatschappijen en door het Amerikaanse leger. Waarom is er in al die eeuwen zo weinig belangstelling voor Nw. Guinee geweest? Omdat de opgave Ned. Indië tot ontwikkeling te brengen, alleen voor Java en Sumatra reeds groot was en bovendien zo veel aantrekkelijker.

Koloniseren en emigreren.

Het grootste bezwaar van Nw. Guinee was steeds het ontbreken van arbeiders. Eerst toen de Japanners belangstelling begonnen te tonen voor dit gebied, kwam er als experiment een Gouvernements-onderneming voor rubber en oliepalm te Ransiki aan de Oostkust van de Vogelkop. Deze onderneming had in 1946 in productie kunnen komen, doch de Japanse legers kapten de bomen en legden er vliegvelden aan. Wat er nu nog staat, groeit goed, hetgeen een bewijs is, dat de mogelijkheden er niet minder groot zijn dan in vele andere gebieden van de wereld. Van de Javaanse arbeiders zijn in de oorlog de meesten omgekomen en de rest is naar Java teruggekeerd.

In de oude term betekende koloniseren, dat een groep mensen, die om de een of andere reden hun oude gemeenschap ont-

Op veler verzoek plaatsen wij nogmaals het verslag van de rede, die dr. ir. P. Honig hield ter gelegenheid van de oprichtingsvergadering der S.T.N.O. op 9 Januari 1948 te Amsterdam. Dit verslag werd reeds gepubliceerd in het 1e (gestencilde) nummer van ons maandblad, dat echter in zeer beperkte oplage verscheen, waardoor wij niet aan de vele aanvragen om nazending van dit nummer kunnen voldoen. — Red. N.O.

vluchtten (even sterk „displaced persons” waren dit als nu de Joden in Duitsland en de Indische Nederlanders van Java), naar een ongebruikt land trokken en daar een nieuwe gemeenschap opbouwden, die in eigen behoeften kon voorzien en die, na harde jaren en eeuwen van zelfopoffering, de meest sobere beperkingen en een meedogenloze strijd om het bestaan, uitgroeide tot een nieuwe staat met eigen volk en karakter. Als voorbeeld noemde spreker de oude Amerikaanse kolonisten en de Nederlanders onder van Riebeeck aan de Kaap.

Tegenwoordig is het van land naar land trekken van mensen geen koloniseren doch emigreren. Een bestaande gemeenschap verwacht van de trekkers de bruikbare vakkennis en de nodige arbeidskracht. Een enig recent voorbeeld van kolonisatie kan gevonden worden in de doopsgezinde nederzettingen in Zuid-Amerika, waar verdreven mensen uit de 1e en de 2e wereldoorlog, gesteund door hun godsdienstovertuiging, er in slaagden door ruilverkeer en een zeer sobere levenswijze een zichzelf voorzienende volksgemeenschap te stichten. Want, aldus dr. Honig, niets wordt ons op deze aarde cadeau gegeven en zonder grote opofferingen en inspanning is geen succes mogelijk.

Wat de volksverhuizing der Joden betreft, deze wordt nog gedragen door een geweldige financiële steun van buiten af.

Moderne kolonisatie.

Kolonisatie in Nw. Guinee is vroeger geprobeerd, maar deze pogingen mislukten. Het geschiedde met kleine groepen Indische Nederlanders, die de strijd om het bestaan zelfs op Java niet konden volhouden. Men trachtte deze mensen op Nw. Guinee

DE KAARTEN OP TAFEL

Geen Verplichting!

Het artikel „Open Kaart” werd in de eerste helft van Mei geschreven ter publicatie in No. 5 van ons maandblad, dat medio Mei zou verschijnen. Toen het grootste deel van de kopij voor dit nummer reeds was gezet, werden ons echter plotseling dusdanige moeilijkheden in de weg gelegd, dat druk en verspreiding hiervan moesten worden uitgesteld. Uit de vele brieven, die wij ontvingen, bleek de teleurstelling onzer lezers over het uitblijven van het Meinumnummer. Wij bieden hiervoor onze welgemeende verontschuldigingen aan en hopen, dat na lezing van dit blad een en ander voldoende duidelijk zal zijn toegelicht.

Intussen zijn wij nu weer bijna een maand verder en kunnen de huidige situatie en de verder te volgen gedragslijn nu scherper omlind zien. Inhoud en strekking van het artikel „Open Kaart” blijft volledig gehandhaafd. Thans gaan wij nog een stapje verder en leggen de kaarten op tafel. Dit artikel dient te worden beschouwd als een weergave van het standpunt van dagelijks bestuur en college van initiatiefnemers in hun huidige samenstellingen.

een bestaan te geven zonder enig plan voor de toekomstige ontwikkelingen. Niets werd er gedaan om werkelijk een samenleving, een nieuwe maatschappij te ontwikkelen, terwijl men bovendien als regel de vereiste gedifferentieerde vakbekwaamheid miste.

En dan de culturele aspecten. Als men zich in Nw. Guinee vestigt, moet men zich niet al spoedig gaan voelen als een volslagen geïsoleerde, gelijk de Papoea's in hun primitieve nederzettingen.

Een moderne kolonisatie moet een totaal ander karakter dragen. Men kan gemakkelijk zeggen: Wat voor waarde heeft tenslotte permanente verlichting, geregelde nieuwsvoorziening, iedere dag zeep.....? Maar, de doorsnee mensen, die straks naar Nw. Guinee trekken, kunnen — cultureel gesproken — niet afgesneden worden van de wereld, de samenleving die zij — vrijwillig — verlieten. Voor hen betekenen deze eenvoudige materiële cultuurwaarden zóveel, dat zij deze in de nieuwe gemeenschap niet willen en mogen verliezen.

Dr. Honig besprak hierop de voorwaarden, die aan ieder individu gesteld moeten worden, willen zij tezamen een geordende maatschappij kunnen vormen. Eerste eis is wederkerige hulpvaardigheid en direct daarop volgt onderwerping aan het wettelijk gezag. In Australië stichtte eens een gouverneur met de knoet in de hand een geordende staat met een groep bannelingen. Maar naar Nw. Guinee gaan straks vrije mensen. Zij moeten uit vrije wil tot gezags-aanvaarding komen, hetzij uit godsdienstige overtuiging, hetzij uit een bezonnen levensbeschouwing. Voor de te stichten volksgemeenschap is homogeniteit van denken uiterst belangrijk en de fundatie van die homogeniteit ligt in de onderwerping aan het gezag uit hoger orde.

Blanken in tropisch klimaat.

Er bestaat een veelvernomen opvatting, dat de tropen alleen voor hen met een donkere huid geschikt zijn en dat Europeanen daar degenereren. Dr. Honig besprak in dit verband verschillende voorbeelden van blanke kolonisatie op tropisch gebied. De kolonisatie van Engelse en Italiaanse boeren in Queensland, Australië, waar door hen ook het zwaarste werk moest worden verricht, heeft niet tot resultaat gehad dat de Australiërs daar aan een verkommerd fysiek lijden.

Lichamelijke arbeid is een kwestie van opvoeding en training! Een kantoorclerk wordt in de regel geen goede boer meer. Maar als men in het boerenbedrijf is grootgebracht, dan slaagt men als landman ook in de tropen. Een strenge selectie van het mensenmateriaal is noodzakelijk bij de samenstelling van de eerste groepen, die erheen gestuurd worden.

Er wordt geklaagd, dat de bodem er onvruchtbaar is en dat men overlast ondervindt van te veel water. Ja, direct aan de Zuidkust..... zeker. Maar Nw. Guinee is groot en er zijn ook gebieden, waar dit heus niet zo beangstigend is.

Kolonisten uit voormalig Duits Nw. Guinee hebben met succes klappers, cacao en nootmuskaat verbouwd. Deze kolonisten zijn in de laatste oorlog omgekomen en hun plantages overwoekerd, maar zij hebben de overtuiging nagelaten, dat op Nw. Guinee wel degelijk wat geplant kan worden, dat niet minder groeien wil dan elders.

Opbouw van een volksgemeenschap.

Bij de stichting van een moderne samenleving is één element van primair belang: de onmiddellijke arbeidsdifferentiatie, een doelmatige verdeling van arbeid, teneinde in de vele behoeften te kunnen voorzien en de aanwezige arbeidskracht snel productief te maken.

Wat is nu de beste eenheid bij het uitzenden van kolonisten? Groepjes van tien is onzin en een leger van 10.000 is on-

Het College kwam op 10 Juni j.l. bijeen op een „reorganisatie-vergadering”, welke werd bijgewoond door elf leden van dit college, terwijl van drie andere leden bericht van verhindering en hun suggesties t.a.v. de agenda-punten werd ontvangen.

Allereerst werden de gerezen moeilijkheden besproken. Behalve de steeds kleiner wordende waarschijnlijkheid, dat op korte termijn een begin van uitvoering aan de transmigratie kan worden gegeven, blijkt de financiële situatie der stichting précair geworden. Dit vindt zijn oorzaak in twee factoren: In de eerste plaats is de daadwerkelijke belangstelling van het Nederlandse publiek in de eerste zes maanden niet meegevallen. Het aantal ingeschreven deelnemers en donateurs der stichting blijft regelmatig groeien, doch het huidige totaal van ca. 550 is minstens de helft van wat aanvankelijk verwacht werd en ook noodzakelijk zou zijn voor een voortzetting van ons werk op de tot dusver gevolgde wijze. Hier kwam nog bij, dat per ultimo Mei een achterstand bleek te bestaan in de bijdragen-ontvangsten van ca. f 500.—.

De tweede factor wordt gevormd door de stopzetting van de subsidie van f 500.— per maand van een grote vereniging, waarvan het bestuur niet langer direct nut voor zijn leden kan verwachten van ons streven. Door deze subsidie konden wij, ondanks het

hanteerbaar. De beste eenheid is volgens spr. een groep van 100 tot 200 werkbare mannen met hun gezinnen, waarin al die elementen aanwezig zijn, die in de primaire levensbehoeften kunnen voorzien, n.l.: woning, kleding en voedsel. Bij de woningbouw moet men gebruik maken van natuursteen en hout. In het kledingsvraagstuk moet naar uiterste eenvoud gestreefd worden, vergemakkelijkt door uniformiteit en zelfonderhoud. Het voedsel dient zelf verbouwd te worden en slechts het allernoodzakelijkste geïmporteerd.

Economische opzet.

Dan moet gedacht worden aan het direct ontwikkelen van export-mogelijkheden, het vervaardigen van afzetproducten. Hierbij moet men niet dadelijk te groot denken. Men koloniseert doorgaans om in eenvoud en in vrede te kunnen werken en om te leven in lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Men moet er zich op instellen, dat het leven daar de uiterste tegenstelling zal vormen van het leven in de moderne Europese stad, doch verzorging van ontspanning en geestelijk voedsel blijft toch ook noodzakelijk, zij het op eenvoudiger plan.

De economische opzet moet hierop gericht zijn, dat men na drie jaren een exportwaarde weet te bereiken van f 1000 per werkend persoon. Het eenvoudigst is de verwerking van landbouwproducten tot gemakkelijk te vervoeren artikelen (vruchtenverwerking tot jams, etc., vezelproducten tot borstelwerk, e.d.). Bij kleine industrieën als borstelfabricage kan ook de jeugd ingeschakeld worden.

Het verzamelen van uitstekend vakmanschap is uit economisch oogpunt dus van zeer groot belang. Doch in het algemeen: Als ieder lid van de te sticht volksgemeenschap bereid is te dienen naar volle kracht en de gehoorzaamheid aan de samenleving op te brengen, dan moet een in eenvoud opgezet plan slagen!

Verhouding tot de Overheid.

Als wij in verband met onze Nw. Guinee-plannen over de Overheid praten, aldus spr., dan moeten wij het hebben over: de minister van Overzeese Gebiedsdelen, de luitenant-G.G., het parlement van Oost-Indonesië en de resident van Nw. Guinee.

In het algemeen staat men niet afwijzend, maar ook niet positief aanmoedigend tegenover kolonisatie-plannen. Men spint gewoonlijk breed uit over de bezwaren. Wij zullen straks als onmisbare Overheidssteun eisen: het aanleggen van een verbindingsweg, een steiger, een radiografische communicatie, het zenden van doktoren en ambtenaren voor de ontwikkeling der Papoea's... en daarin zien nu velen niets dan bergen moeilijkheden.

De Overheid van Indonesië heeft geen financiële draagkracht om deze taak op zich te nemen. Als Nederland zich nog bewust is van zijn taak in deze wereld, dan zal het een belangrijke post op zijn rijksbegroting moeten zetten voor de steun aan de Nederlandse kolonisatie op Nieuw-Guinee! De Overheid zal daadwerkelijk moeten steunen met het verzorgen van de noodzakelijke communicatiemiddelen, met de medische dienst, met irrigatie ter bestrijding van de water-overlast... Dat kan allemaal. De Nederlandse Overheid heeft hier een zeer positieve taak te vervullen!

Met de in de aanhef van dit verslag vermelde passage besloot dr. ir. Honig zijn belangwekkende rede, waaruit de initiatiefnemers der Stichting Transmigratie „Nederland-Overzee” ook nu nog, ruim vier maanden later, de kracht putten om gestadig voort te gaan in de volbrenging van de taak die zij zich gesteld hebben: het winnen van de belangstelling en de steun van Nederland's particulier initiatief voor het nationale plan tot het stichten van een nieuw Nederlands stamland in Nieuw-Guinee.

nog te gering aantal deelnemers, reeds zo spoedig een officieel orgaan in deze omvang en uitvoering verspreiden. Het is duidelijk, dat door het beëindigen van deze belangrijke financiële steun — waaraan wij steeds een dankbare herinnering zullen bewaren — ons dure maandblad voorlopig niet meer zal kunnen verschijnen, althans niet in deze vorm, totdat nieuwe hulp komt opdagen.

Hieraan is weer een nieuwe consequentie verbonden: Waar wij nu zo weinig te bieden hebben, mogen wij ook geen hoge eisen meer stellen. Wij mogen wel vragen — en met klem — om steun, doch voor onze deelnemers zij dit voorlopig geen verplichting meer.

Gezi ende boven geschetste omstandigheden heeft het gereorganiseerde dagelijks Bestuur in overeenstemming met het College van Initiatiefnemers dan ook de volgende beslissingen genomen:

1e) a. In afwachting van betere dagen wordt met ingang van 1 Juni de **verplichting** tot het betalen van de **deelnemers**-bijdragen opgeschort zonder verlies van deelnemerschap voor hen, die vóór die datum waren ingeschreven. Nieuwe deelnemers betalen ten minste éénmaal hun bijdrage, waarop ook zij het genummerde deelnemers-diploma ontvangen voor het jaar 1948.

b. Zij, die reeds bijdragen hebben gestort over Juni en volgende maanden, kunnen dus restitutie hierover verlangen, doch wij verzoeken hun (zonder tegenbericht) deze gelden als donatie aan de stichting te willen laten, teneinde ons te steunen in ons streven, de huidige moeilijkheden geheel te boven te komen.

2e) Deelnemers worden uitgenodigd daarnaast als donateurs de S.T.N.O. te blijven steunen; oude en nieuwe **donateurs kunnen door hun vrijwillige bijdragen** het grote doel helpen naderbij brengen.

3e) Het maandblad, waarvoor in Mei reeds alle (en ook niet meer te plaatsen) kopij was gezet en de cliché's reeds gereed waren, zal nog één maal uitkomen, om een laatste appel te richten tot de regering, onze volksvertegenwoordiging, de pers, alle op Nieuw-Guinee gerichte organisaties en geïnteresseerde personen (Nw. Guinea-Studiekring) en de publieke opinie in het algemeen.

4e) Alle uitgaven zullen verder tot het uiterste worden **besnoeid, ook de administratie- en kantoorkosten**, terwijl gedurende de zomermaanden de uitgifte van het maandblad zal moeten worden opgeschort en alleen belangrijke ontwikkelingen of feiten per circulaire aan deelnemers en donateurs bekend gemaakt zullen worden.

5e) Intussen zal het gevestigd onderling contact in de afdelingen zo mogelijk nog worden versterkt, waarbij nieuwe afdelingen gevormd zullen worden, overal waar kernen van trouwe deelnemers bestaan.

6e. Intussen zal het dagelijks Bestuur zijn taak en het streven naar erkenning en uitvoering van de transmigratie naar Nieuw-Guinee zo goed mogelijk blijven volbrengen.

7e) Het Bestuur hoopt met het College, dat na afloop van de verkiezingsstrijd en het optreden van een al dan niet hernieuwd Kabinet het mogelijk zal blijken de S.T.N.O.-transmigratie-gedachte bij de Regering voor te brengen en alsdan enige positieve uitspraak omtrent de mogelijkheden en de toekomstige status uit te lokken.

B. S.

„INDIË ROEPT”

TOURISTISCH en CULTUREEL MAANDBLAD

Een keur van belangwekkende artikelen over flora en fauna, naturschoon en vele andere interessante onderwerpen, verlucht met prachtige foto's, behandelende de grote en kleine eilanden van de „Gordel van Smaragd”.

Directie en administratie:
„VOYAGES RODEX”,
Damrak 37—38, Amsterdam-C.

AMERIKAANS IDEALISME

..... en keihard zaken doen

Hoe men in de Verenigde Staten van Amerika zich de ontwikkeling van achterlijke gebieden voorstelt en hoe dit reeds thans in de praktijk wordt toegepast, blijkt uit een bericht in het weekblad „Time” van 6 October 1947.

De bekende oud-minister van Buitenlandse Zaken, Edward R. Stettinius Jr., die op de conferentie te San Francisco het handvest der Verenigde Naties ondertekende, heeft de leiding van een bureau „Stettinius Associates”, dat dergelijke projecten in het groot voorbereidt en organiseert. Het eerste resultaat daarvan was een overeenkomst met de regering van de negerrepubliek Liberia, waarbij werd opgericht de „Liberia Co.”, met een kapitaal van 1.000.000 dollar. Dit kapitaal is geheel in Amerika bijeen gebracht, doch reeds bij de oprichting is een kwart van de aandelen zonder meer geschonken aan de Liberische regering, terwijl een tiende als beginkapitaal is geschonken aan de „Liberian Educational Foundation”, een stichting, die naast de industriële opbouw door de Liberia Co. het onderwijs speciaal op industrieel gebied zal bevorderen. Naar gelang de inkomsten van deze stichting toenemen, zal zij de opleiding financieren van Liberiers in Amerikaanse technologie en de medische wetenschap, terwijl het uiteindelijk de bedoeling is te komen tot de stichting van een universiteit van Liberia.

De Liberia Co. zelf is een soort holding maatschappij, die wel 20 verschillende afhankelijke maatschappijen tot ontwikkeling zal brengen om de exploitatie ter hand te nemen van Liberia's ijzererts, cacao, hout en andere natuurlijke hulpbronnen. Deze opzet is dus een mengsel van vrijhandelsidealisme en keiharde business. Doelende op al de achterlijke landen van de wereld heeft Stettinius gezegd: „Met onze techniek en kennis is het eenvoudig niet noodzakelijk voor hen om armelijk te leven. Ik persoonlijk zou dit niet willen doen op een zuiver commerciële basis.”

Stettinius en verschillende andere ondersteuners van de Liberische onderneming zijn ook verbonden met een weinig bekende maatschappij, de „World Commerce Corporation” (Wereld Handel Maatschappij), welke maatschappij vele dergelijke projecten voor ontwikkeling over de gehele wereld op haar agenda heeft staan. Deze organisatie is min of meer onopgemerkt bezig geweest met haar voorbereidingen sedert 1945. Evenals Stettinius Associates heeft de Maatschappij slechts 1.000.000 dollar gestort kapitaal, maar het heeft ongelimiteerde kapitaalbronnen ter beschikking onder de invloedrijke Amerikaanse, Britse en Canadese bankiers, industriëlen en zakenlieden, die haar steunen. De World Commerce Corporation heeft bereids vertegenwoordigers in 47 landen en 6 gedeeltelijk aan haar toebehorende maatschappijen in Canada, Brazilië, Mexico, Egypte, Panama en de Filipijnen. De Maatschappij werkt met een complex systeem van uitwisseling van goederen en betaalmiddelen. De Maatschappij verschaft b.v. de dollars om in Zweden grondstoffen te kopen voor een Britse fabrikant en nam toen de betaling in ontvangst in de vorm van Britse goederen. Zij begon ook een cementfabriek in Jamaica met kapitaal in Engelse ponden, machine-riën e.a. hulpmiddelen uit Canada en de V.S.

(Deze opzet zal ook de „Nieuw Guinee Ontwikkelings Maatschappij N.V.” i.o. zoveel mogelijk volgen. Wij kunnen slechts verklappen, dat reeds verbinding is gezocht met „Stettinius Associates”).

(* Voor dit plan hebben we nodig in de eerste plaats vakmensen met enig eigen kapitaal, omdat dit plan — zo het lukt — op eigen kosten en risico moet worden uitgevoerd. Doch ook practici en zij die met de tropen vertrouwd zijn, zullen nodig zijn speciaal voor het bosbedrijf, hetwelk een zeer sterk fysiek vereist.)